

УДК: 792.8

DOI: [https://doi.org/10.32405/2413-4139-2024-2\(33\)-27-33](https://doi.org/10.32405/2413-4139-2024-2(33)-27-33)

Тіщенко Олена,

м. Харків, Україна

 <https://orcid.org/0000-0003-3860-4240>

Волчукова Вікторія,

м. Харків, Україна

 <https://orcid.org/0000-0002-8645-573X>

Барабаш Ольга,

м. Харків, Україна

 <https://orcid.org/0000-0001-6999-788X>

ПЕРФОРМАНС У ХОРЕОГРАФІЇ: НОВІ ГОРИЗОНТИ МИСТЕЦТВА РУХУ

Анотація.

У статті досліджено роль хореографії в сучасних культурних процесах, зокрема в контексті інтеграції народного танцю з новітніми технологіями. Оскільки традиційні форми мистецтва еволюціонують разом із цифровими інноваціями, важливо вивчати як технологічні підходи можуть збагачувати й зберігати культурну спадщину через танець.

У статті розглянуто приклади використання імпровізації в народних танцях для створення інтерактивного досвіду, що сприяє глибшому залученню глядачів. Проаналізовано вплив таких сучасних технологій, як доповнена та віртуальна реальність, на створення нових способів передачі культурної ідентичності через перформативні форми мистецтва.

У статті обґрунтовано як інтерактивність і занурення можуть сприяти відродженню народних традицій у хореографії, роблячи їх більш актуальними для сучасної аудиторії. Підкреслено важливість збереження автентичності з одночасним поєднанням з новими формами вираження в танцювальному мистецтві, що дає змогу підтримувати живий зв'язок між минулим і теперішнім. Використання нових медіа та технологій у народних танцях не лише розширює можливості для художників, а й створює нові шляхи взаємодії між культурними традиціями і сучасним суспільством.

Ключові слова: перформанс; хореографія; народний танець; імпровізація; сучасні технології; культурна спадщина; взаємодія; культурна ідентичність.

Перформанс у хореографії є сучасним напрямком, що дає змогу розширювати межі танцювальних постановок, інтегруючи такі нові форми мистецтва, як інтерактивність, візуальні ефекти та імпровізація. Синтез народного танцю з перформансом вимагає додаткових досліджень, оскільки така інтеграція має значний потенціал для збереження та переосмислення культурної спадщини.

Проблема полягає в пошуку підходів, які дають змогу не лише зберегти автентичні рухи та стилі, а й надати їм нового життя в сучасних мистецьких контекстах.

Дослідження ролі хореографії в сучасному культурному контексті вимагає уваги до декількох наукових і практичних завдань. По-перше, необхідно вивчити, як нові технології впливають на традиційні практики, щоб забезпечити їх збереження та адаптацію. По-друге, важливо зрозуміти те, як імпровізація може збагачувати народний танець і сприяти розвитку культурної ідентичності. Зрештою, інтерактивність і занурення в сучасних перформансах відкривають нові можливості для залучення аудиторії, що також є важливим аспектом для дослідження.

Перформанс у хореографії активно досліджували такі хореографи, як Піна Бауш і Мерс Каннінгем, які першими інтегрували театральні та концептуальні підходи у танець. У сучасній українській хореографії відомі праці Влада Троїцького та Радуга Поклітару, які працюють на стику перформансу та народного танцю. Проте існують певні прогалини в дослідженнях щодо синтезу народних танців із сучасними перформансами, які б сприяли актуалізації народної культури в контексті глобальних мистецьких процесів [4, С. 72–75].

На сьогодні в галузі хореографії та народного танцю вже проведено чимало досліджень, які вивчають вплив нових технологій на традиційні практики. Дослідники звертають увагу на інтеграцію мультимедійних елементів у перформанси, зокрема використання відеоарту для візуалізації хореографічних ідей. Також акцентовано на імпровізації як важливому аспекті, що сприяє розвитку культурної ідентичності. Однак, попри значну кількість досліджень, деякі питання залишаються відкритими, зокрема, як конкретно нові технології змінюють традиційні формати народного танцю.

Метою цієї статті є дослідження перформансу в хореографії як способу збереження та переосмислення народних танців у сучасному контексті. Важливо визначити, яким чином інтеграція автентичних рухів із сучасними мистецькими практиками може сприяти розвитку національної культурної спадщини.

Перформанс у хореографії – це сучасний мистецький напрям, що дає змогу танцю вийти за рамки традиційної сценічної постановки і розвиватися через інтерактивність, імпровізацію та залучення інших мистецьких форм. У контексті хореографії він часто характеризується імпровізацією та інтерактивністю, що дає змогу танцівникам активно реагувати на середовище та взаємодіяти з глядачами. Це робить перформанс більш гнучкою формою вираження, що адаптується до умов і настроїв публіки. Цікаво, що перформанс може бути гармонійно поєднаний із народними танцювальними традиціями, відкриваючи нові можливості для їхнього збереження та розвитку. У цьому контексті народний танець, який завжди був інтерактивним елементом культурних ритуалів, набуває нового значення [1].

Народний танець як носій культурної спадщини відіграє важливу роль у передачі традицій, історії та національної ідентичності. Він відображає життєвий уклад, ритуали і світогляд певної громади. У контексті перформансу він збагачується сучасними підходами, перетворюючись на універсальну платформу для обговорення важливих суспільних тем, інтерактивної взаємодії та нових форм вираження [3, С. 12–17].

Перформанс став важливим інструментом для сучасних хореографів, які прагнуть вийти за рамки класичних форм і досліджувати нові способи вираження. Це дає змогу артистам переосмислювати тіло, рух і простір, створюючи не просто танцювальні номери, а справжні перформативні дослідження. Часто перформанси проводяться в нестандартних місцях (на вулицях, у парках, галереях), що підкреслює їхній експериментальний характер. Таким чином, хореографічний перформанс стає інтерактивним і доступним для широкого загалу.

Нині, в епоху глобалізації та постійних змін, перформанс відкриває нові можливості для розвитку народного танцю, оновлюючи його через інтерактивність, імпровізацію та сучасні форми вираження.

Нові методи розвитку народного танцю в поєднанні з перформансом:

- збереження традиційних елементів: у перформансах часто використовуються автентичні рухи, костюми або музичні мотиви народного танцю. Наприклад, такі традиційні українські танці, як гопак, аркан або коломийка, можуть бути представлені в сучасному контексті, зберігаючи свої коріння, але з новою естетикою та сценічними рішеннями;

- сучасні інтерпретації: хореографи можуть експериментувати з традиційними рухами, інтегруючи елементи імпровізації або сучасного танцю. Це дає змогу по-новому розкрити символіку рухів, надаючи їм нових змістових акцентів і значень;

- глибинні теми та соціальні питання: народні танці часто відображають повсякденне життя та культурні ритуали. У перформансі вони можуть бути перетворені на потужні метафори для висвітлення таких сучасних проблем, як глобалізація, культурна ідентичність чи соціальні конфлікти;

- інтерактивність: перформанси з народними елементами часто залучають глядача у дійство. У таких традиційних народних танцях, як українські або балканські кругові танці, існує тісний зв'язок між танцівниками та аудиторією. У сучасному перформансі ця взаємодія може набувати нових форм, де глядачі стають активними учасниками [5, С. 43–50].

Синтез народного танцю і перформансу можна розглядати на прикладі Національного Заслуженого академічного ансамблю України імені П. Вірського, який експериментує з сучасними техніками і традиційними рухами. Наведемо інші приклади: Національний балет Грузії «Сухішвілі», де сучасна хореографія поєднується з кавказькими танцями; такі сучасні українські постановки, як «Аркан», у яких гуцульські мотиви адаптовано до перформативного формату.

У Академічному театрі «Київ Модерн-балет» перформанс «Лебедине озеро» у постановці Радю Поклітару є унікальною інтерпретацією всесвітньо відомого балету, збагаченою українськими мотивами. Радю Поклітару, заслужений діяч мистецтв України та один із найвидатніших хореографів сучасності, відомий своєю здатністю поєднувати класичну хореографію з сучасними танцювальними техніками та народними елементами. Його версія «Лебединого озера» у Київському театрі є прикладом цього мистецького синтезу, де українські культурні мотиви гармонійно вплітаються в класичну постановку, надаючи їй нового звучання та поглибленого культурного контексту. Він використовує елементи українського народного танцю, інтерпретуючи класичні сцени крізь призму сучасного мистецтва. Цей підхід дає змогу переосмислити класичні теми, надаючи їм нових культурних і соціальних значень [6, С. 27–31].

Сучасні перформанси з народними елементами мають не лише художню цінність, а й значний вплив на збереження національної культурної спадщини. Завдяки поєднанню традиційного танцю з новітніми художніми формами, народна культура не залишається в минулому, а живе і розвивається в сучасному світі. Це допомагає зберегти автентичність рухів, музики та ритуалів, водночас роблячи їх цікавими та актуальними для нових поколінь.

Перформанс як мистецька форма дає змогу досліджувати глибинні теми національної ідентичності, зберігаючи при цьому традиційний культурний спадок. Народні танці – гопак, лезгинка, мазурка чи аркан – у нових інтерпретаціях перформансів знаходять нове життя і аудиторію, стаючи потужним інструментом для вираження сучасних соціальних і культурних процесів.

В Україні є декілька відомих хореографів, які працюють у сфері перформансу або активно експериментують з його елементами. З-поміж них варто згадати таких:

Влад Троїцький – засновник і режисер театру «ДАХ», творець фольклорно-театрального гурту «ДахаБраха» та проекту *Dakh Daughters*. Хоча його основна діяльність пов'язана з театром, він активно використовує перформативні елементи та інтегрує танець у свої постановки, створюючи унікальні хореографічні вистави, що поєднують різні види мистецтва [7, С. 33–38];

Радю Поклітару – відомий хореограф і балетмейстер, засновник Київського академічного театру «Київ Модерн-балет». Він часто поєднує сучасний танець з елементами перформансу, створюючи інноваційні постановки, які викликають значний резонанс як в Україні, так і за кордоном;

Олексій Скляренко – хореограф і перформер, один із творців сучасної хореографії в Україні. Він часто працює на стику різних жанрів, об'єднуючи у своїх постановках хореографію, перформанс і візуальні мистецтва;

Ірина Мазур – керівниця фольклорного балету «Життя», яка також експериментує з поєднанням традиційного українського танцю з елементами перформансу. Її вистави – це синтез народного мистецтва та сучасних підходів до хореографії.

Згадані хореографи активно використовують перформативні елементи у своїй творчості, створюючи інноваційні та сучасні вистави, семінари, майстер-класи, що відображають актуальні мистецькі тенденції.

Майстер-класи з перформансу можуть охоплювати різні аспекти цього мистецького напрямку, зосереджуючись на техніці, творчому процесі, інноваціях і взаємодії з аудиторією. Майстер-класи з перформансу розвивають у танцівників широкий спектр навичок, які допомагають їм ставати більш універсальними та креативними митцями. Більш детально окреслимо головні підходи, які допомагають розвитку танцівникам.

Фізична техніка та виразність:

- покращення контролю над тілом, координації рухів і пластичності;
- розширення діапазону фізичних можливостей, що дає танцівникам змогу краще виражати емоції та ідеї через рух;
- розвиток імпровізаційних навичок, які допомагають реагувати на зміни в процесі виступу.

Креативність та інновації:

- розвиток здатності до експериментів з рухами, простором і часом;
- формування нового погляду на класичні форми хореографії через інтеграцію сучасних елементів та технологій;
- уміння поєднувати різні жанри мистецтва (театр, музика, відеоарт) у перформансі.

Імпровізація та свобода самовираження:

- здатність реагувати на непередбачувані обставини та змінювати хід перформансу в реальному часі;
- поглиблене розуміння ролі імпровізації в хореографії та її впливу на розвиток індивідуального стилю;
- збагачення творчого процесу, завдяки вільному самовираженню та виходу за рамки стандартних хореографічних схем [9, С. 240–245].

Комунікація та взаємодія з аудиторією:

- уміння взаємодіяти з глядачами, створюючи живий контакт та емоційну залученість [10, С. 247–249];
- розвиток навичок інтерактивної роботи, коли глядачі стають частиною перформансу, що збагачує сценічний досвід;
- формування впевненості у виступах перед публікою.

Культурна обізнаність та ідентичність:

- поглиблене розуміння ролі танцю у збереженні та розвитку культурної спадщини;
- здатність використовувати елементи народної хореографії, адаптуючи їх до сучасних перформансів, що сприяє збереженню культурної ідентичності [8, С. 12–19].

Застосування технологій у танці:

- розвиток технічних навичок у використанні сучасних технологій (AR, VR, відеоарт) у танцювальних виступах;
- розширення розуміння того, як технології можуть підсилювати традиційні танцювальні практики та відкривати нові форми виразності.

Ці майстер-класи сприяють як професійному, так і особистісному зростанню танцівників, допомагаючи їм стати більш різносторонніми та впевненими у своїх можливостях. Такі майстер-класи з перформансу у хореографії відкривають нові можливості для народного танцю, сприяючи його розвитку та адаптації в сучасному культурному контексті. Завдяки інтеграції таких сучасних технологій, як доповнена реальність (AR), танцівники можуть експериментувати з візуальними ефектами, що дає змогу по-новому інтерпретувати традиційні рухи та форми. Окрім того, акцент на імпровізації допомагає зберегти автентичність танцю, надаючи йому нових відтінків і дозволяючи кожному виступу бути унікальним.

В Україні створена платформа для підтримки розвитку сучасного танцю та хореографії – *DancePlatforma.ua*. Вона була заснована з метою об'єднання танцівників, хореографів і викладачів з різних напрямів танцю, надання їм можливості для професійного зростання, обміну досвідом і презентації своїх робіт широкій аудиторії.

Історія виникнення платформи пов'язана з потребою в розвитку інфраструктури для сучасного танцю в Україні, яка не мала достатньої підтримки на державному рівні. Засновники та учасники платформи прагнули створити простір для творчих експериментів, проведення майстер-класів, перформансів, фестивалів та інших культурних подій, які б сприяли розвитку танцювального мистецтва. *Danceplatforma.ua* – це платформа, що присвячена розвитку та популяризації сучасного танцю в Україні. Вона об'єднує танцівників, хореографів і педагогів

для співпраці, навчання та творчих експериментів. Через платформу організуються майстер-класи, перформанси, воркшопи та інші заходи, які сприяють підвищенню професійного рівня учасників і розширенню меж сучасної хореографії.

Danceplatforma.ua також є місцем для обміну досвідом між молодими і досвідченими хореографами, підтримуючи як традиційні, так і інноваційні форми танцю.

Нині *DancePlatforma.ua* стала важливою складовою української культурної спільноти, де зароджуються нові ідеї, проєкти та танцювальні постановки. Платформа активно співпрацює з міжнародними та національними танцювальними організаціями, сприяючи розвитку професійної мережі та інтеграції українського танцю в глобальний контекст. Важливою частиною її діяльності є створення перформансів, які поєднують народні традиції з сучасними технологіями та імпровізацією, а також проведення освітніх програм для майбутніх хореографів.

У Парижі розташована Міжнародна рада танцю (CID), яка діє під егідою ЮНЕСКО. Ця організація об'єднує танцівників, хореографів, школи танцю та інші установи, що займаються танцем. CID працює над просуванням танцю, а її метою є сприяння розвитку танцю в усьому світі, підтримка танцівників, хореографів і танцювальних організацій, а також збереження танцювальної спадщини. CID активно організовує різноманітні заходи, форуми та конференції, а також публікує матеріали та дослідження щодо сучасного танцю.

Організація також підтримує обмін інформацією та досвідом між танцівниками з різних країн, сприяє розвитку нових проєктів та ініціатив у сфері танцю. CID активно підтримує українських танцівників, пропонуючи їм можливості для розвитку та співпраці. Українські танцівники можуть брати участь у міжнародних фестивалях, семінарах і конкурсах, організованих CID.

Також CID сприяє обміну досвідом між українськими танцівниками та колегами з інших країн, що дає їм змогу ознайомлюватися з новими стилями та техніками. Окрім того, організація підтримує ініціативи, які допомагають зберегти українську танцювальну спадщину.

Таким чином, перформанс у хореографії відкриває нові можливості для вираження і експериментів. Він поєднує рух, драму, музику та візуальні елементи, створюючи унікальний досвід для глядачів. Сучасний перформанс може включати імпровізацію, інтерактивність та залучення глядачів у процес. Цей жанр допомагає хореографам досліджувати соціальні, політичні та культурні теми, що робить його потужним інструментом для комунікації [2, С. 463–466].

Така робота з перформансом сприяє активній взаємодії з глядачами, занурюючи їх у процес і роблячи частиною дійства. Народний танець отримує нове життя через інтерактивність, коли традиції поєднуються з інноваційними підходами, збагачуючи як сам танець, так і його сприйняття аудиторією.

Таким чином, перформанс у хореографії відкриває нові можливості для народного танцю, дозволяючи йому взаємодіяти з сучасними мистецькими формами, збагачуватися новими змістами та темами. Через інтеграцію традиційних рухів, сучасних технологій і актуальних соціальних питань, народні танці отримують нове життя, стаючи невіддільною частиною сучасного перформативного мистецтва. Перформанс у хореографії – це потужний засіб для дослідження нових шляхів розвитку мистецтва руху. Взаємодія з глядачем, імпровізація, поєднання різних мистецьких форм і тематична глибина роблять його важливим елементом сучасної танцювальної культури.

Синтез народного танцю та перформансу є ефективним методом збереження культурної спадщини, роблячи її актуальною для сучасної аудиторії. Інтеграція традиційних рухів із сучасними технологіями та імпровізаційними практиками надає нові можливості для розвитку національних танцювальних традицій, що дає їм змогу органічно вписатися в глобальні мистецькі процеси. Подальші дослідження мають бути спрямовані на глибше вивчення соціально-культурних аспектів впливу перформансу на розвиток народних танців та їхню популяризацію на міжнародному рівні.

Використані літературні джерела

1. Перформанс // Вікіпедія. – URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Перформанс..>
2. Грек В. А. Імпровізація в хореографії: поліаспектність проявів / В. А. Грек // Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв. – 2019. – № 2. – С. 463–466.
3. Гусак Н. М. Вплив сучасних тенденцій на розвиток української хореографії / Н. М. Гусак // Педагогічний альманах. – 2019. – № 1. – С. 12–17.
4. Драч Т. Вплив творчості Піни Бауш на розвиток танцю-модерн в Україні / Т. Драч // Молодий вчений. – 2023. – № 12. – С. 72–75. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2023-12-124-16>.
5. Кравець О. В. Традиційний танець у сучасній культурі: нові інтерпретації / О. В. Кравець // Культурологічні студії. – 2020. – № 23. – С. 43–50.
6. Поклітару Р. Мистецтво імпровізації в українському балеті / Р. Поклітару // Сучасний танець. – 2018. – № 4. – С. 27–31.
7. Троїцький В. Перформанс як нова форма театральної дії / В. Троїцький // Театр і хореографія. – 2017. – № 6. – С. 33–38.
8. Федоренко А. М. Культурні практики збереження українських народних танців у ХХІ столітті / А. М. Федоренко // Хореографія і мистецтво. – 2021. – № 12. – С. 19–22.
9. Хоцяновська Л. Ф. Імпровізація як засіб розвитку творчих здібностей на уроках з мистецтва балетмейстера / Л. Ф. Хоцяновська // Культура України. – 2018. – Вип. 59. – С. 240–245. (Серія «Мистецтвознавство»).
10. Янина-Ледовська Є. В. Напрямки та тенденції розвитку контактної імпровізації у контексті сучасної хореографії / Є. В. Янина-Ледовська // Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв. – 2010. – № 1. – С. 247–249.

References

1. Performans [Perfromance]. *Vikipediia – Wikipedia*. Retrieved from: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Перформанс.> [in Ukrainian].
2. Hrek, V. A. (2019). Improvizatsiia v khoreohrafi: poliaspektnist proiaviv [Improvisation in choreography: Multiaspect manifestations]. *Visnyk Natsionalnoi akademii kerivnykh kadriv kultury i mystetstv – Bulletin of the National Academy of Managers of Culture and Arts*. No. 2, P. 463–466. [in Ukrainian].
3. Husak, N. M. (2019). Vplyv suchasnykh tendentsii na rozvytok ukrainskoi khoreohrafi [Influence of modern trends on the development of Ukrainian choreography]. *Pedahohichniy almanakh – Pedagogical Almanac*. No. 1, P. 12–17. [in Ukrainian].
4. Drach, T. (2023). Vplyv tvorchosti Piny Baush na rozvytok tantsiu-modern v Ukraini [Influence of Pina Bausch's creativity on the development of modern dance in Ukraine]. *Molodyi vchenyi – Young Scientist*. No. 12, P. 72–75. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2023-12-124-16> [in Ukrainian].
5. Kravec, O. V. (2020). Tradytiiniy tanets u suchasniy kulturi: novi interpretatsii [Traditional dance in modern culture: new interpretations]. *Kulturolohichni studii – Cultural Studies*. No. 23, P. 43–50. [in Ukrainian].
6. Poklitaru, R. (2018). Mystetstvo improvizatsii v ukrainskomu baleti [The art of improvisation in Ukrainian ballet]. *Suchasnyi tanets – Contemporary Dance*. No. 4, P. 27–31. [in Ukrainian].
7. Troitsky, V. (2017). Performans yak nova forma teatralnoi dii [Performance as a new form of theatrical action]. *Teatr i khoreohrafiia – Theater and Choreography*. No. 6, P. 33–38. [in Ukrainian].
8. Fedorenko, A. M. (2021). Kulturni praktyky zberezhennia ukrainskykh narodnykh tantsiv u KhKhI stolitti [Cultural practices of preserving Ukrainian folk dances in the 21st Century]. *Khoreohrafiia i mystetstvo – Choreography and Art*. No. 12, P. 19–22. [in Ukrainian].
9. Khotsianivska, L. F. (2018). Imrovizatsiia yak zasib rozvytku tvorchykh zdibnostei na urokakh z mystetstva baletmeistera [Imvizatsiya as a means of developing creative abilities in the lessons of the art of choreographer]. *Kultura Ukrainy – Culture of Ukraine*. Issue 59. P. 240–245. [in Ukrainian].
10. Yanyna-Ledovska, Ye. V. (2010). Napriamky ta tendentsii rozvytku kontaktnoi improvizatsii u konteksti suchasnoi khoreohrafi [Directions and tendencies of the development of contact improvisation in the context of modern choreography]. *Visnyk Kharkivskoi derzhavnoi akademii dyzainu i mystetstv – Bulletin of Kharkiv State Academy of Design and Arts*. No. 1. P. 247–249. [in Ukrainian].

Tishchenko Olena, Volchukova Viktoriia, Barabash Olha

PERFORMANCE IN CHOREOGRAPHY: NEW HORIZONS OF MOVEMENT ART

Summary.

Performance in choreography has emerged as a significant tool for expanding the boundaries of traditional dance productions, integrating elements such as improvisation, audience interaction, and modern technological advancements. This article examines the role of performance as a means of preserving and reinterpreting folk dance traditions within contemporary cultural contexts. By blending authentic movements with cutting-edge practices, such as digital projections, sensory experiences, and real-time feedback mechanisms, folk dances can evolve and remain relevant in the 21st Century. The study explores how the performative approach enhances the engagement of audiences, transforming dance into an immersive experience that bridges the past and the present. Furthermore, the article investigates the implications of performance in fostering cultural identity, demonstrating how folk dances can maintain their traditional essence while embracing innovation. Through a detailed analysis of case studies involving Ukrainian and international folk dance ensembles, the research highlights the potential for performance-based choreography to address the challenges of globalization, cultural homogenization, and the digitalization of the arts. The article concludes with recommendations for choreographers and educators, emphasizing the importance of integrating performative elements into folk dance training programs. These recommendations aim to ensure that future generations of dancers and choreographers can preserve the cultural richness of folk dances while embracing the opportunities provided by modern performance art techniques.

Keywords: performance; choreography; folk dance; improvisation; modern technologies; cultural heritage; audience interaction; cultural identity.

Стаття надійшла до редколегії 3 жовтня 2024 року

УДК 378.016.018.43:[159+37]

DOI: [https://doi.org/10.32405/2413-4139-2024-2\(33\)-33-40](https://doi.org/10.32405/2413-4139-2024-2(33)-33-40)

Петухова Любов,

м. Івано-Франківськ, Україна

 <https://orcid.org/0000-0002-0751-6961>

Пермінова Людмила,

м. Івано-Франківськ, Україна

 <https://orcid.org/0000-0002-6818-3179>

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ВИКЛАДАННЯ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН В ЕКСТРЕМАЛЬНИХ УМОВАХ

Анотація.

Актуальність обраної проблеми обумовлено сучасним баченням перспектив викладання психолого-педагогічних дисциплін. Варто констатувати, що рівень престижності вчительської професії постійно падає. Це можна пояснити багатьма причинами: як соціальними, так і особистісними. Російська агресія накладає свій відбиток на психологічний стан як здобувачів освіти, так і викладачів. Перехід на навчання в режимі онлайн та збільшення часу на самостійну роботу часто негативно впливає на якість освітнього процесу. Широке запровадження інформаційно-комунікативних технологій вимагає постійно оновлювати компетентності викладачів і запроваджувати інноваційні технології